

Vademecum Vocale afdeling

Academiejaar
2023-2024

**Koninklijk Conservatorium
Antwerpen**

Inhoud

1	Examens	3
1.1	Zang 1	4
1.2	Zang 2	4
1.3	Zang 3	4
1.4	Zang 4 (M1) en Educatieve master Zang M1	4
1.5	Zang 5 (M2) en Educatieve master Zang M2	5
1.6	Masterproef Zang (M2) en Masterproef Educatieve Master Zang (M2)	5
1.7	Creatief Eindproject (9 studiepunten, M2)	6
1.8	Masterproef Creatief Eindproject (24 studiepunten, M2)	6
1.9	PG Concertzang	6
1.10	Opgave van het examenprogramma	6
2	Taalcoaching 1, 2, 3, 4, 5	7
3	Repertoriumklassen	7
3.1	Presentatie & scenische improvisatie (Ba 1)	7
3.2	Geschiedenis van de Vocale Muziek	8
3.3	Liedstudio: Lied 1 en lied 2 (Ma 1 en Ma)	9
3.4	Spel en Scenische improvisatie 1 en 2 (Ba 2 en Ba 3)Opera 1 en 2 (Ma 1 en Ma 2)	9
3.5	Oratorium 1 en 2	10
3.6	Barokklas	10
3.7	Coaching repertoire 1, 2, 3	11
4	Koorwerking	11
5	Vocaal ensemble en vocale projecten	12
5.1	Vocaal ensemble	12
5.2	Musiceerpraktijk M2	12
5.3	Vocale projecten	12
5.3.1	Scandinavisch Lied & Opera Festival: Grieg, Sibelius ea.	12
5.3.2	Ensemble XXI en compositieklas	13
5.3.3	Audities:	13
6	Masterclasses/Workshops/lecture recitals	13
	• Workshop spel, spatial awareness, body awareness door Elien Hanselaer	13
	• Q&A met Roberta Alexander:	13
	• Masterclass Barok met Clint Van der Linde	13
	• Lezing Katrien Van Opstal: "Emoties en de invloed op je stem"	13

• Masterclass “Extended Vocal Techique Lab door Marcin Habela	14
• Workshop Dans – Darren Ross.....	14
• Masterclass – Sharon Rostorf-Zamir	14
• Lezing “Ademhaling” ism EVTA.....	14
• Q&A met Alexandra Franck.....	14
7 Piano voor Zangers	14
8 Muziekschriftuur-Analyse.....	14
9 Muziek en literatuur	16
10 Hedendaagse Zangpraktijk	16
11 Vocologie laboratorium.....	16
12 Lichamelijk bewustzijn	17
12.1 Lichamelijk bewustzijn 1 (stem)	17
12.2 Lichamelijk bewustzijn 2-3 (stem).....	17
13 De vocale afdeling.....	18

1 Examens

ZANG B1, B2, B3, M1, M2, PG

Evaluatievormen:

- Interne evaluaties van het jaarprogramma gebeuren op klasconcerten en groepslessen door docent(en) en medestudenten.

- **evaluatiemoment januari** (voor alle zangstudenten Zang 1 tot en met 4): 24 januari 2024 vanaf 13u00 (voor Zang 1, 2 en 4 tellen deze punten voor 20% mee bij de eindbeoordeling in juni).

Programma: tussen 3 en 5 minuten Examenrepertoire wordt gekozen in samenspraak met de docent.

- De vaardigheidstoets wordt afgelegd tijdens de daartoe voorziene examenperiode (juni) voor een interne jury (en externe jury bij openbare examens):

6 juni: Examen B1, B2

12 juni: Openbare proef B3

13 juni: Openbare proef M2

18 juni: Examen M1 en gesplitste jaren B3 en M2

Evaluatienormen:

De student behaalt de eindcompetenties, toont aan dat hij/zij zijn stem beheerst en dat hij/zij met inzicht, stijlkenis en artistieke uitstraling een partituur kan vertolken.

Pianist:

Een student uit de afstudeerrichting Instrument/zang (Muziek Klassiek – bachelor of master) doet voor het begeleiden van zijn/haar praktijkexamen hoofdvak instrument/zang beroep op een pianist van KCA voor piano- of klavecimbelbegeleiding. Daarbij geldt dat hij/zij in de eerste examenperiode de partituren ten laatste twee maanden voor de openbare proef bezorgt aan de pianist. Voor de tweede examenperiode geldt 15 juli als ultieme deadline.

Indien de partituren te laat worden ingeleverd bij de pianist kan deze weigeren om het examen te begeleiden en kan de student géén examen afleggen in de desbetreffende examenperiode.

1.1 Zang 1

Jaarexamen, interne jury

voor 100% van de punten, 15 minuten met een gemengd recitalprogramma

Specificatie mbt het examenrepertoire: De student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperioden en in verschillende talen.

Deeltijds:

deel 1 van 2: 50% van het programma

deel 2 van 2: 50% van het programma

1.2 Zang 2

Jaarexamen, interne jury

voor 100% van de punten, 20 minuten met een gemengd recitalprogramma

Specificatie mbt het examenrepertoire: De student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperioden en in verschillende talen.

Deeltijds:

deel 1 van 2: 50% van het programma

deel 2 van 2: 50% van het programma

1.3 Zang 3

Vaardigheidsproef, interne + externe jury

voor 100% van de punten, 1 openbare proef van minimum 30 minuten met een gemengd recitalprogramma.

Specificatie mbt het examenrepertoire: De student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperioden en in verschillende talen.

Deeltijds:

deel 1 van 2: 50% van het programma

deel 2 van 2: 100% van het programma waarbij “deel 1 van 2” hernomen mag worden

1.4 Zang 4 (M1) en Educatieve master Zang M1

Jaarexamen, interne jury

Muziekeducatie & Podium:

Vaardigheidstoets, 100% van de punten, bestaande uit een jaarexamen van 30 minuten met een gemengd recitalprogramma.

Specificatie mbt het examenrepertoire: De student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperioden en in verschillende talen.

Deeltijds:

deel 1 van 2: 50% van het programma

deel 2 van 2: 50% van het programma

1.5 Zang 5 (M2) en Educatieve master Zang M2

Jaarexamen, interne + externe jury

Vaardigheidstoets, 100% van de punten, bestaande uit 1 openbare proef van 45 minuten met een gemengd recitalprogramma.

Specificatie mbt het examenrepertoire: de student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperiodes en in verschillende talen.

Minimum 15 minuten van het programma betreft "Ensemble Zangers": muziek die voor vocaal ensemble en/of voor zang met instrumentenbegeleiding geschreven is. Studenten Instrument kunnen dit officieel mee opnemen voor de cursus Kamermuziek mits het repertoire ook gepresenteerd wordt tijdens één van de voorziene kamermuziekexamens.

Studenten zang die interesse hebben om samen te werken met studenten instrument, mogen zich melden via kamermuziek.kca@ap.be.

Indien je reeds een groep hebt: registreren voor 1 oktober 2022

Meeting met studenten kamermuziek: ntb

Definitieve toewijzing en bekendmaking groepen en docenten: eind oktober

Het programma moet aan de vakgroepvoorzitter per mail worden doorgestuurd **ten laatste op 15 februari 2024**, zowel voor de proef in 1ste zitting als voor de proef in 2de zitting!

Toegelaten als "Ensemble Zangers"

- meerdere zangers (minimaal 3 zangers)

- zang in combinatie met instrument, waarbij minimaal 3 personen betrokken zijn:

1 zanger + 1 begeleidingsinstrument + 1 melodie instrument (vb basso continuo;
klavecimbel/orgel + cello)

1 zanger met 2 melodie-instrumenten

1 zanger met 3 of meer instrumentisten

2 of meer zangers met 2 of meer instrumentisten

Niet toegelaten als "Ensemble Zangers"

- een trio van 2 zangers met piano

Als je twijfelt of een bepaalde bezetting toegelaten is, raadpleeg dan de vakgroepvoorzitter.

1.6 Masterproef Zang (M2) en Masterproef Educatieve Master Zang (M2)

Openbare proef met interne + externe jury

Afstudeeropdracht, 100% van de punten, bestaande uit - 1 openbare masterproef van 45 minuten met een gemengd recitalprogramma

Specificatie mbt het examenrepertoire: de student kiest het programma in samenspraak met de hoofddocent. Het programma bevat werken uit diverse stijlperiodes. Een derde van het programma betreft muziek die voor vocaal ensemble en/of voor zang met instrumentenbegeleiding geschreven is. De student presenteert het programma uit het geheugen, behalve het aandeel vocaal ensemble en/of zang met instrumentenbegeleiding (eventueel ook oratorium repertoire in samenspraak met de

docent).

1.7 Creatief Eindproject (9 studiepunten, M2)

openbare proef met interne en/of externe jury

Het programma van de assessmentproef, 100% van de punten, bestaat uit onderstaande deelproeven:

- 1 De realisatie van een creatief project met 40 minuten programma waarbij de student optreedt als musicus en (co-)concertorganisator. De student kan hiervoor samenwerken met medestudenten en/of externe kunstenaars. Het programma van het Creatief Eindproject bevat max 1/3 werken die datzelfde academiejaar in de examens zang of in examens liedklas/oratorium/opera gepresenteerd worden.
- 2 Oplevering van een individueel portfoliodossier voor het uitgevoerde Creatief Eindproject, conform de specificaties van de verantwoordelijke docent van het opleidingsonderdeel. Zie info in het vademecum *Creatief project*.

1.8 Masterproef Creatief Eindproject (24 studiepunten, M2)

openbare proef met interne + externe jury

In combinatie met Zang 5 (M2)

Meer info hierover in het Vademecum *Creatief project*.

1.9 PG Concertzang

openbare proef met interne + externe jury

Vaardigheidsproef, 100% van de punten, bestaande uit 1 openbare proef van 60 minuten met een gemengd recitalprogramma. De invulling van het examenrepertoire gebeurt in overleg met de hoofdvakdocent volgens de studiekeuze (lied en/of oratorium en/of opera).

1.10 Opgave van het examenprogramma

Examenprogramma's voor openbare proeven

Studenten stellen tijdig hun examenprogramma's op en bezorgen de partituren 2 maanden voor het examen aan de pianist. De student **kan** voor de openbare proef deels het repertoire van Oratorium, Barok, Lied, Opera of producties van de vocale afdeling aanwenden.

De zangdocent draagt de vocale eindverantwoordelijkheid voor de student en heeft ook de verantwoordelijkheid voor het opstellen van het examenprogramma van de betrokken student.

De programma's van de openbare proeven worden door de student ingevoerd volgens de specificaties die het secretariaat opgeeft en dit ten laatste **4 weken vóór het examen en worden ook aan de vakgroepvoorzitter doorgegeven mét exacte tijdsduur per werk** in een "word document, dit ter controle en voor de opbouw van het programma op volgende manier:

Voor naam, achter naam componist – titel (eventueel werk en of opusnummer) - tijdsduur
Vb. Franz Schubert – Sanctus (messe pro defunctis) - 3'00.

De student zorgt voor 1 digitaal exemplaar van elke **partituur** van het examenprogramma, ter inzage voor de jury tijdens het examen.

Examenprogramma's voor jaarexamens

Studenten Zang 1, 2 en 4 sturen hun examenprogramma ten laatste 2 weken voor het examen per mail aan de vakgroepvoorzitter. De werken worden opgegeven in de juiste volgorde van presentatie en zijn voorzien van de exacte tijdsduur per werk.

De studenten bezorgen de partituren van deze werken voor de paasvakantie aan de pianist.

Data en programma's voor Creatief Eindproject (9 studiepunten)

De data voor de eindrecitals worden in overleg met vakgroepvoorzitter, Studienleider en docent bepaald, de student bevestigt de definitieve datum, locatie en aanvangsuur per e-mail aan alle betrokkenen en juryleden.

Meer info hierover in het Vademecum *Creatief project*.

2 Taalcoaching 1, 2, 3, 4, 5

De zangstudenten moeten 5 jaar taalcoaching Italiaans, Duits en Frans volgen. - niet voor taalcoaching 1 (enkel Duits en Italiaans)

Quotatie: elke taal telt voor 1/3de - de student moet slagen voor elke taal om te slagen voor het volledige opleidingsonderdeel Taalcoaching. Voor taalcoaching 1: elke taal telt voor 50%.

De uren van elke taal gedurende het ganse jaar wordt door elke docent vastgelegd nadat de diverse groepen zijn gevormd.

Docenten – 2023 – 2024

Docent Duits: Kai-Rouven Seeger

Lesmoment: maandag (11u00 – 16u00)

Data: 25.9, 2.10, 9.10, 16.10, 23.10, 6.11, 13.11, 4.12, 11.12, 18.12, 8.01, 15.01, 22.01, 26.02, 11.03, 18.03, 25.03, 22.04, 29.04, 6.05, 13.05, 27.05

Docent Italiaans: Sabrina Avantario

Data: 28.9, 5.10, 12.10, 26.10, 9.11, 23.11, 7.12, 14.12, 21.12, 18.1 (examen)

1.2, 8.2, 3.5, 10.5, 17.5

Docent Frans: Anne Cambier

Donderdagen van 14u00 – 18u00; vrijdagen van 13u00 - 17u00

Data: 29.09, 5.10, 13.10, 20.10, 26.10, 10.11, 17.11, 23.11, 30.11, 7.12, 21.12, 1.02, 8.02, 29.02, 7.03, 14.03, 21.03, 28.03, 19.04, 16.05, 23.05 (examen)

Evaluatie: 50% permanente evaluatie, 25% IPA, 25% praktische proef.

3 Repertoriumklassen

3.1 Presentatie & scenische improvisatie (Ba 1)

Docent: Guy Joosten

Inhoud van Presentatie:

- Aan de hand van audiovisueel materiaal, het bezoek van musea, voorstellingen (theater, opera, film) in individueel of klassikaal verband, wordt er een discussieforum opgezet om de opgedane indrukken uit te wisselen.
- Er wordt gewerkt aan een methodiek om de communicatie over deze onderwerpen te verfijnen.
- De student leert hoe hij zijn mening duidelijk en inhoudelijk gefundeerd kan brengen en hoe hij deze vormelijk moet presenteren.
- Bijzondere aandacht krijgt de analyse van operaproducties waarbij de student in de juiste vakterminologie zijn mening moet leren uitdrukken (schriftelijk en mondeling).

Inhoud van Scenische improvisatie:

- Oefeningen in de ruimte (alleen of in groepsverband) gebruik makend van muziek.
- Uitvoeren van opdrachten die de student in staat stellen fantasie en inlevingsvermogen te exploreren.
- Improvisatieoefeningen. A.d.h.v. eenvoudige teksten werken aan de improvisatie en de dictie.
- Algemene voorbereiding op latere spellessen.

Lessen: maandag 10u00 – 11u30

Lesdagen: 2.10, 16.10, 23.10, 6.11, 13.11, 20.11, 27.11, 4.12, 18.12, 8/01, 29.01, 5.02, 15.04

Workshop spel, spatial awareness, body awareness (zang 1, 2 en 3) onder leiding van Elien Hanselaer:

Data: 28.9, 5.10, 12.10, 19.10, 26.10 telkens van 10u00 – 17u00 (in groepen verdeeld)
Zang 3 10u00 – 12u00; Zang 2 13u00 – 15u00; Zang 1 15u00 – 17u00)

3.2 Geschiedenis van de Vocale Muziek

Verplicht voor studenten Zang 3 – Module 5 van muziekgeschiedenis.

Sabrina Avantario (opera en oratorium) & Aäron Wajnberg (lied) 2de semester

Opera en oratorium: woensdag 16u00 – 18u00:

01.02, 08.02, 29.02, 07.03, 28.03, 18.04, 25.04, 02.05, 16.05 (examen 23.5)

Lied: 2de semester woensdag 18u00 – 20u00:

17/04, 08/05, 15/05 (1 extra datum en examen ntb)

In deze cursus wordt de geschiedenis van Lied, oratorium en opera onderzocht en besproken vanuit het oogpunt van de zanger. De cursus omvat: 9 lessen van 2 uur (oratorium en opera), 4 lessen van 2 uur (lied). De cursus is ook toegankelijk voor niet-zangers en kan geheel vrijblijvend worden gevolgd door zangstudenten van andere niveaus. Leerdoelen: De student kent de sleutelmomenten uit de geschiedenis van zang, oratorium en opera bekeken en belicht vanuit het oogpunt van de zanger. De student kan een liedpartituur analyseren en in zijn historische context plaatsen. De student neemt deel aan een klassikale discussie en reflectie na het beluisteren van opera-/oratoriumfragmenten.

Evaluatie:

- 20% permanente evaluatie

- 30% Lied (examen mondeling en/of schriftelijk)
- 50% opera en oratorium (examen mondeling en/of schriftelijk)

3.3 Liedstudio: Lied 1 en lied 2 (Ma 1 en Ma)

Docent: Aäron Wajnberg

Binnen de Liedstudio komt een intensieve studie van het Lieder-repertoire aan bod.

De lessen worden gegeven op wekelijkse basis.

Studenten worden verzocht een duo-partner te vinden. Het is niet mogelijk de lessen op individuele basis te volgen.

Punten worden gegeven op aanwezigheid, voorbereiding en attitude doorheen het volledige academiejaar, alsook op basis van de geleverde prestaties tijdens de verschillende toonmomenten.

Het repertoire dient gekozen te worden in overleg met de respectievelijke zangdocent.

Tijdens het eerste semester ligt de focus op Duitse Lieder, voor het tweede semester op Franse Mélodies.

Masterclasses: TBC

3.4 Spel en Scenische improvisatie 1 en 2 (Ba 2 en Ba 3)

Opera 1 en 2 (Ma 1 en Ma 2)

Docent: Guy Joosten

Inhoud:

- Zang 2: spel oefeningen; theatertekst en recitatieven + operascènes.
- Zang 3: rollenstudie en recitatieven + operascènes.
- Zang 4 + Zang 5: opgelegd repertoire + vrije repertoirekeuze.

1ste semester

Lessen op maandag

11u30 – 13u30: Zang 2

14u00 – 16u00: Zang 3 en Masters

Lesdagen: 2.10, 16.10, 23.10, 6.11, 13.11, 20.11, 27.11, 4.12, 18.12

Workshops:

- Workshop spel, spatial awareness, body awareness (zang 1, 2 en 3) onder leiding van Elien Hanselaer:

Data: 28.9, 5.10, 12.10, 19.10, 26.10 telkens van 10u00 – 17u00 (in groepen verdeeld: Zang 3 10u00 – 12u00; Zang 2 13u00 – 15u00; Zang 1 15u00 – 17u00)

2de semester

Workshops:

- maandag 12u00 – 16u00 / dinsdag 10u00 – 13u00 en 13u30 – 16u00
- 08.01 en 09.01 Workshop 1 (Auditie Workshop/Masters)
- 29.01 (Masters) en 30.01 (Zang 2 en 3): Workshop 2
- 05.02 (Masters) en 06.02 (Zang 2 en 3): Workshop 3
- 15.04 (Masters) en 16.04 (Zang 2 en 3): Workshop 4

Inhoudelijke voorstellen – wordt nog uitgewerkt.

- Scènes uit “Orpheus” van G.P. Telemann (Workshop B2, B3)
- Duits repertoire 20ste eeuw (aria’s en kleine ensembles) (Workshop Masters)
- Auditieworkshop (Workshop Masters)

3.5 Oratorium 1 en 2

Docent: Ewald Demeyere

Lesmoment: Vrijdag, 13u00-16u00 (onder voorbehoud), klas 138

Inhoud :

Tijdens dit academiejaar wordt de zangstudenten de kans geboden om uittreksels uit het kerstoratorium, de Johannes- en de Matteüspassie van Johann Sebastian Bach historisch geïnformeerd in te studeren en uit te voeren. Elke student dient minimum één recitatief en (de daaropvolgende) aria uit elk van deze liturgische werken te zingen. (In plaats van één aria kan ook de Aria Duetto Herr, dein Mitleid, dein Erbarmen uit het derde deel of de Aria Terzetto Ach, wenn wird die Zeit erscheinen? uit het vijfde deel van het kerstoratorium gezongen worden.) Hiernaast worden studenten aangemoedigd om, indien praktisch haalbaar, eveneens koren en vierstemmige koralen uit Bachs kerstoratorium, Johannes- en Matteüspassie te brengen.

De begeleiding gebeurt enkel met klavecimbel, behalve wanneer de zangstudent zelf een instrumentaal ensemble organiseert.

Het eerste trimester is gewijd aan het kerstoratorium, het tweede trimester en het begin van het derde trimester aan de Johannes- en de Matteüspassie.

Beide sessies worden afgesloten met een concert:

Concert 1: vrijdag 22 december 2023 (onder voorbehoud en uur nog te bepalen)

Concert 2: vrijdag 26 april 2024 (onder voorbehoud en uur nog te bepalen)

[Na concert 2 zijn de resterende lessen vrij in te vullen door de studenten zelf.]

Evaluatie:

- Uitvoeringen (40% van de punten): een student(e) is geslaagd als hij of zij de te behandelen werken op overtuigende wijze kan uitvoeren;
- Permanente evaluatie voor 60% van de punten.

3.6 Barokklas

Docent: Korneel Bernolet

In de Barokklas zang wordt West-Europese vocale muziek tussen grofweg 1600 en 1750 onder de loep genomen, gaande van operascènes tot liederen, madrigalen, recitar cantando etc. -- voornamelijk niet-religieus werk. Er wordt gewerkt met de grootst mogelijke aandacht voor expressie in tekstbenadering en retorisch affect, met context vanuit historische uitvoeringspraktijken. Het repertoire wordt jaar per jaar samengesteld, afhankelijk van het aantal ingeschreven studenten en hun stemtypes en eventuele ervaring.

De instrumentale begeleiding wordt voorzien door de docent, studenten klavecimbel en, waar mogelijk en nodig, aangevuld met instrumentisten die hiervoor punten binnen Musiceerpraktijk kunnen behalen.

De cursus wordt opgevat als laboratorium, waar de zangstudenten worden geconfronteerd met wellicht 'andere' manieren van zingen, zowel expressief als technisch, en vormt zo een rijke en essentiële aanvulling in hun opleiding. Daarom wordt deze cursus prioritair ingericht voor Masterstudenten en gevorderde Bachelors, met dit jaar een maximum van 5 studenten.

Lessen gaan onder voorbehoud wekelijks door op dinsdagen 12u-14u in lokaal 138.

Evaluatie gebeurt op basis van permanente evaluatie (75%) en de prestatie op de toonmomenten (25%) waarop een jury wordt uitgenodigd.

In 2023-24 gaat de barokklas enkel door in het eerste semester!

Beperkt aantal plaatsen!

3.7 Coaching repertoire 1, 2, 3

Docenten: Sabrina Avantario, Pedro Beriso, Stijn Saveniers en Aäron Wajnberg (enkel lied).

Verplicht opleidingsonderdeel in Zang 3, 4 en 5 podium.

Repertoire: rollen uit opera's en oratoria worden ingestudeerd, waarbij men vooral let op de interpretatie en uitspraak. De cursus kan ook een aanvulling bieden op andere specifieke lessen (bv projecten, lied (Aäron Wajnberg)).

De student moet zijn repertoire minstens 48 uur voor de coaching communiceren met de desbetreffende docent. Anders kan de coaching geweigerd worden.

Voor deze lessen schrijven studenten Zang 3, 4 en 5 die Coaching Repertoire hebben opgenomen in hun studiecontract zich in via DigitAp.

Evaluatie is 100% gebaseerd op aanwezigheid, dagelijks werk, persoonlijke evolutie en behandelde repertoire.

4 Koorwerking

Is een onderdeel van het opleidingsonderdeel Musiceerpraktijk 1 t.e.m. 4. Studenten Zang 5 en PG kunnen in het kader van Musiceerpraktijk deelnemen aan kamerkoor in het 1ste semester, 2de semester: zie vocale projecten.

Kamerkoor

Docent: Luc Anthonis

Zie vademecum musiceerpraktijk

Wekelijkse praktijkles op vastgestelde data waarbij de studenten van de vocale afdeling op hoog niveau in groep musiceren. Andere studenten kunnen participeren mits ze slagen voor een auditie.

Het kamerkoor bestudeert koorliteratuur uit verschillende stijlperiodes.

Repetities: Donderdag 18u00 - 20u00 (uitgezonderd 9 november 2023).
Data: 21.09, 28.09, 5.10, 12.10, 19.10, 26.10, 9.11 (16u00 – 18u00), 16.11, 23.11, 30.11, 7.12
Extra repetities in week 4 – 8 december met orkest (ntb)
11.12: 10u00 – 21u00 algemene repetitie (exacte uren voor het koor worden nog meegedeeld)
Concert: 12/12 (Blauwe zaal) met raccord.

Evaluatie: 50% permanente evaluatie, 50% kennis van de eigen partij en interactie met andere koorleden.

5 Vocaal ensemble en vocale projecten

5.1 Vocaal ensemble

Repertorium voor “kamermuziek (Examen Zang 5)” dat in andere klassen, zoals taalcoaching, barok- en oratorium, projecten, ... kunnen gebruikt worden voor het zangexamen.

In overleg met de verantwoordelijke kamermuziek worden de ensembles bijeengebracht en per werk wordt de juiste coaching voorzien.

5.2 Musiceerpraktijk M2

15 oktober ten laatste geven de studenten Zang 5 of de studenten die musiceerpraktijk 5 hebben opgenomen door aan de vakgroepvoorzitter aan welke projecten zij deelnemen in het kader van deze cursus (opera-scènes, kamerkoor, workshops, masterclasses, lezingen, Ensemble XXI),

5.3 Vocale projecten

Is een onderdeel van het opleidingsonderdeel Musiceerpraktijk 1 t.e.m. 5

5.3.1 Scandinavisch Lied & Opera Festival: Grieg, Sibelius ea.

13 – 17 november 2023

Een spannende verkenning van het fascinerende repertoire van de Scandinavische landen!
Deze module geeft een zeldzame en speciale kans om in de rijke vocale muziektradities van Scandinavië te duiken.

Niet-Scandinavische zangers krijgen specifieke training in gezongen Scandinavische talen en stijlen door moedertaalsprekers en Scandinavische muzikspecialisten.

Met Martin Hellström (Stockholm) en Toril Carlsen (Oslo), een overzicht van de talen, uitspraak en historische context.

5.3.1.1 Operascenes maart 2024 - Marialuisa Bigai

Marialuisa Bigai is werkzaam aan het conservatorium San Pietro a Majella, Napels.
18-23 maart. Meer info volgt.

5.3.2 Ensemble XXI en compositieklass

Samenwerking tussen zangstudenten en studenten compositie aan een compositie van 2 à 3 minuten. De instrumentale bezetting beperkt zich tot 1 of 2 instrumenten, muzikanten uit het Ensemble XXI. Verantwoordelijke vocale afdeling: Luc Anthonis

5.3.3 Audities:

Geregeld worden audities uitgeschreven voor masterclasses, solopartijen, ... Deelname aan deze audities wordt aanbevolen als voorbereiding op het werkveld. Bespreek dit steeds met je docent.

5.3.3.1 Auditie solisten Messiah – Mozart/Händel

Dit academiejaar brengt het Symfonieorkest Conservatorium Antwerpen o.l.v. Korneel Bernolet 'Messiah' van G.F. Händel in het arrangement van W.A Mozart (KV 572).

Dit werkt vraagt om 4 stemtypes (sopraan, mezzo/alt, tenor, bariton) waarvoor mogelijk meerdere studenten geselecteerd zullen worden.

Audities hiervoor worden georganiseerd op woensdag 4 oktober - 14:00 - Witte Zaal, Conservatorium (de audities worden begeleid op piano. Een begeleider wordt voorzien). Repertoire voor de auditie is een aria naar keuze uit Messiah.

Meer info via de DigitAp pagina (Mededelingen – Bart Geysels)

Deadline om in te schrijven is 27 september 2023 - 12:00.

De repetities voor het project lopen van 4 tot 11 december 2023.

Concert op 12 december 2023 – 20:00 – Blauwe zaal, deSingel.

5.3.3.2 Auditie opera scenes

ntb

6 Masterclasses/Workshops/lecture recitals

Is een onderdeel van het opleidingsonderdeel Musiceerpraktijk 1 t.e.m. 5

Procedures: Zie ook Vademecum Musiceerpraktijk

Aanwezigheid telt mee voor musiceerpraktijk.

- **Workshop spel, spatial awareness, body awareness door Elien Hanselaer** (zang 1, 2 en 3):
Data: 28.9, 5.10, 12.10, 19.10, 26.10 telkens van 10u00 – 17u00 (in groepen verdeeld: Zang 3 10u00 – 12u00; Zang 2 13u00 – 15u00; Zang 1 15u00 – 17u00)
- **Q&A met Roberta Alexander:** 17 oktober (WZ) 17u00
- **Masterclass Barok met Clint Van der Linde** op 21 (ZZ) en 22 (57) november (uren ntb)
- **Lezing Katrien Van Opstal: “Emoties en de invloed op je stem”** op 1 december van 10u00 - 12u30

- **Masterclass “Extended Vocal Techique Lab door Marcin Habela:** 19 en 20 december (uren ntb)
- **Workshop Dans – Darren Ross:** 25 maart (57) (uren ntb)
- **Masterclass – Sharon Rostorf-Zamir:** 8 en 9 februari (uren ntb)
- **Lezing “Ademhaling” ism EVTA** 25 april (uren ntb)
- **Q&A met Alexandra Franck** (ntb)

7 Piano voor Zangers

Docent: Joost Van Kerkhoven

Opleidingsonderdeel voor studenten zang 1, 2 en 3

INHOUD:

De lessen worden groepsgericht gegeven. Deze groepen worden ingedeeld op basis van pianistische voorkennis. Een niveau-test bij het begin van het jaar zal bepalen in welke groep de student wordt geplaatst.

Het doel is om de zangers vaardigheden bij te brengen die nodig zijn om zichzelf als toekomstige leerlingen te kunnen assisteren aan de piano. Daartoe ligt de nadruk op het spelen met inzicht, eerder dan op het ontwikkelen van solistische virtuositeit.

Doelstellingen:

- het kwalitatief kunnen begeleiden van een a capella stem;
- het kunnen reduceren van een complexe liedbegeleiding;
- het kunnen weergeven aan de piano van complementaire stemmen binnen een polyfoon geheel
- het verwerven van verschillende historische begeleidingstechnieken zoals partimento
- het kunnen uitvoeren van een eenvoudig solo-werkje voor piano

Er zijn 2 evaluatie-momenten per jaar: een video-opname in januari en een live performance examen in juni

Lesdag: woensdag tussen 9u00 – 13u00 te bespreken met de docent

Niveautest (nieuwe studenten) op 20/9 (11u00) – Infovergadering (alle studenten) 20.09 om 12u00

8 Muziekschriftuur-Analyse

Docent: Stephan Weytjens

Lessen:

- Niveau 1: Dinsdag 11u00 – 12u00
- Niveau 2: Dinsdag 12u00 – 13u00

Studenten zang volgen een geïntegreerd opleidingsonderdeel waarbij Analyse en Muziekschriftuur samen aangeboden worden. De studenten analyseren repertoire uit de hele muziekgeschiedenis, maar steeds toegespitst op vocale muziek (lied, madrigaal, cantate, oratorium en opera).

Studenten zang die de leerstof van Analyse/muziekschriftuur nevenvak 1 beheersen kunnen na overleg met en goedkeuring door de vakgroepvoorzitter zang en de betrokken docent aan het begin van het schooljaar omschakelen naar Analyse/muziekschriftuur nevenvak 2, of naar Analyse nevenvak 1 gecombineerd met Muziekschriftuur nevenvak 1.

Handleiding

- SENDEN, Yves, Elementa (Nederlandse en Engelstalige versie online verkrijgbaar)
- Cursus
- Schrijfwijzer

Niveau I:

- Kennismaking met algemene basisbegrippen van de muziektheorie, zoals muzikale parameters, standaardvormen en genres.
- Kennismaking met de principes van vormanalyse, harmonische analyse en retorische analyse.
- Analyse van eenvoudige partituurvoorbeelden uit barok, classicisme en (vroeg)romantiek.
- Beknopte schriftuuroefeningen op basis van drieklanken in alle omkeringen, met modulaties en eenvoudige tussen- en dubbeldominanten.

Examenopdrachten

- Semestriële deelproef op basis van de geziene leerstof
- Jaarexamen muziekanalyse (juni):
 - Schriftelijke deelproef: analyse van één of meer door de docent gekozen vocale composities, gekoppeld aan een situering ervan volgens de in het vak Research aangereikte onderzoeks- en schrijfvaardigheden.
 - Mondeling examen met doelgerichte vragen over de analysepaper, beoordeling door een beperkte examenjury

Niveau II:

- Verdieping van de geziene leerstof uit Niveau I
- Analyse van partituurvoorbeelden, geselecteerd uit alle periodes van de muziekgeschiedenis
- Beknopte schriftuuroefeningen op basis van drieklanken en vierklanken in omkeringen, met modulaties, tussen- en dubbeldominanten en versieringsnoten.

Examenopdrachten

- Semestriële deelproef op basis van de geziene leerstof
- Jaarexamen muziekanalyse (juni):
 - Schriftelijke deelproef: analyse van één of meer door de docent gekozen vocale composities, gekoppeld aan een situering ervan volgens de in het vak Research aangereikte onderzoeks- en schrijfvaardigheden.
 - Mondeling examen met doelgerichte vragen over de analysepaper, beoordeling door een beperkte examenjury

Evaluatievorm:

De beoordeling gebeurt aan de hand van een aandeel permanente evaluatie (20% van de punten), een semestriële casustoets (40% van de punten) en een casustoets op het einde van het academiejaar (40% van de punten)

Evaluatienorm:

De student dient 50% van de punten te behalen per deelopproef en een quotering van min. 10/20 op het totale opleidingsonderdeel.

Permanente Evaluatie

Wordt gequoteerd aan de hand van de opdrachten, inzet en evolutie van de student tijdens de cursus.

Casustoets

Cfr. supra bij Examenopdracht.

Jury: Beoordeling door een beperkte interne examenjury

9 Muziek en literatuur

Docent: Koen Bollen

Doelstelling is de student vertrouwd te maken met de analyse van teksten die in muzikale composities gebruikt worden zodat hij/zij zelf beargumenteerd een tekst kan analyseren en interpreteren met het oog op de voordracht. Er wordt getracht na te gaan op welke wijze muziek en literatuur correleren. Hierbij wordt vooral aandacht besteed aan het Lied en de Opera. Teksten worden in een algemeen cultuurhistorisch kader geplaatst en gezamenlijk geanalyseerd. Voor de poëtische teksten worden sleutels aangereikt voor de vertaling, analyse en interpretatie. Bij operalibretti worden de verschuivingen nagegaan met de literaire bron; de tekst wordt dramaturgisch geanalyseerd; geïnterpreteerd met het oog op enscenering.

Lesdata: telkens op maandag (16u00 – 18u00) 25.09, 2.10, 9.10, 23.10, 6.11, 4.12

10 Hedendaagse Zangpraktijk

Docent: Els Mondelaers

De cursus Hedendaagse zangpraktijk initieert de student actief in alle facetten van de zangstem zoals die aangewend wordt in hedendaagse voorstellingen van vernieuwende muziektheatergezelschappen, hedendaagse muziekensembles, dansgezelschappen, toneelgezelschappen

Naast hedendaagse partituren, grafische en met muzieknotatie, komen ook improvisatie en de discussie met de componist aan bod. De docent gaat in dialoog met de studenten op zoek naar de persoonlijke kwaliteiten waarmee ze zich kunnen onderscheiden bij de makers van hedendaagse voorstellingen.

Dit keuze opleidingsonderdeel staat open voor max. 8 zangstudenten vanaf niveau B3.

Lesdagen: 18.10, 27.10, 8.11, 24.11, 29.11, 12.12 (10u -13u)

11 Vocologie laboratorium

Docent: Sabrina Avantario

Wanneer: 2.10, 9.10, 23.10 (groep sessies van 1 uur voor lichamelijke oefeningen, max 8/9 deelnemers/uur), ntb data (individuele sessies van 30' op aanvraag) uren ntb

Wie: elke zangstudent mag meedoen. Het is een laboratorium in dienst van het zangdepartement. Individuele momenten van 30' via Digitap boeken Er worden basis oefeningen gegeven voor de opwarming van het lichaam en de lichaamsdelen die betrokken zijn bij de stemproductie (tong, lippen, kaak, nek, gezicht, core) en ademhalingsoefeningen. Kennis en gebruik oa. van SOVTE (Semi Occluded Vocal Tract Exercises) opwarmingsoefeningen. Op aanvraag van de zangpedagogen worden fonetogram's en andere instrumentale stem analyses uitgeoefend, maar ook individuele oefeningen gevonden om specifieke problemen aan te pakken

12 Lichamelijk bewustzijn

12.1 Lichamelijk bewustzijn 1 (stem)

In lichamelijk bewustzijn gaat de student op zoek naar manieren om zichzelf voor te bereiden op een duurzame carrière. Het lichaam is het instrument, niet alleen fysiek maar ook artistiek.

Lichamelijk bewustzijn bestaat uit vier verschillende modules: LAB, Conditie, Anatomie van de stem en Weerbare Kunstenaars.

In LAB (Lichamelijk Artistiek Bewustzijn = 30u) worden de eigen ontspannen-ondersteunde houding onderzocht en daarnaast het lichaam als artistieke aanwezigheid in de theatrale ruimte ontdekt.

Maandag 9u00 – 10u00

In Conditie = 30u werkt de student onder begeleiding van een kinesist aan het versterken van het eigen lichaam.

Woensdag 8u30 – 9u30

Weerbare Kunstenaars = 12u bestaat uit 6 sessies van twee uur en bevat een meer theoretisch gedeelte (3 sessies) en een praktisch toepassingsgericht gedeelte (3 sessies) psycho-educatie om de mentale weerbaarheid te versterken.

In Anatomie van de stem = 5u krijgt de student inzicht in de anatomische werking van de stem
Les op donderdag: 28.09, 5.10, 12.10, 19.10, 26.10 (12u30 – 13u30)

12.2 Lichamelijk bewustzijn 2-3 (stem)

In lichamelijk bewustzijn gaat de student op zoek naar manieren om zichzelf voor te bereiden op een duurzame carrière. Het lichaam is het instrument, niet alleen fysiek maar ook artistiek.

Lichamelijk bewustzijn bestaat uit drie verschillende modules: LAB, Conditie en Anatomie van de stem.

In LAB (Lichamelijk Artistiek Bewustzijn = 30u) worden de eigen ontspannen-ondersteunde houding onderzocht en daarnaast het lichaam als artistieke aanwezigheid in de theatrale ruimte ontdekt.

LB2 Dinsdag 9u00 -10u00

LB3 Dinsdag 11u00 – 12u00

In Conditie = 30u werkt de student onder begeleiding van een kinesist aan het versterken van het eigen lichaam.

LB2 Woensdag 9u30 – 10u30

LB3 Woensdag 11u30 – 12u30

In Anatomie van de stem = 5u krijgt de student inzicht in de anatomische werking van de stem

LB2 Donderdag: 9.11, 16.11, 23.11, 30.11, 7.12 (12u00 – 13u00)

LB3 Donderdag: 29.02, 7.03, 14.03, 21.03, 28.03 (12u00 – 13u00)

13 De vocale afdeling

Docenten

Edwig Abrath
Luc Anthonis
Sabrina Avantario
Pedro Beriso
Korneel Bernolet
Koen Bollen
Anne Cambier
Eva De Hondt
Ewald De Meyere
Jan Dewilde
Bart Geysels
Gary Jankowski
Guy Joosten

Koen Kessels
Michèle Losier
Mario Maiguel
Jeroen Malaise
Els Mondelaers
Stijn Saveniers
Kai-Rouven Seeger
Yves Senden
Magda Thielemans
Joost Van Kerkhoven
Aäron Wajnberg
Stephan Weytjens
Andrew Wise

Algemene inlichtingen

Studentenadministratie

Productieleiding

Studienleider

Vakgroepvoorzitter vocale afdeling

Lid van de Artistieke directie

conservatorium@ap.be

studentenadministratie@ap.be

Bart Geysels

bart.geysels@ap.be

Sabrina Avantario

sabrina.avantario@ap.be

Luc Anthonis

luc.anthonis@ap.be

Koen Kessels

koen.kessels@ap.be

Klas pianisten

Klas Anne Cambier – Andrew Wise

Klas Gary Jankowski – Tom Hermans

Klas Michèle Losier – Aäron Wajnberg

Klas Sabrina Avantario – Aäron Wajnberg